

D addunt:

Eustachius, frater Balduini regis Jerusalem, duxit Mariam filiam regis Scotiæ, et genuit Mathildem. Mathildis nupta Stephano, filio Stephani Blesensis comitis, genuit Mariam abbatissam. Cumque defecissent in Bolonia legitimi heredes, Matheus filius Theoderici comitis Flandrensis, licet illicite, duxit abbatissam, et suscitavit semen hereditarium duas filias generando, et remisit eam ad locum suum. Al-

Abertus autem (39) de Namurco genuit Godefridum et Henricum comitem de Rupe (40), patrem Mathildis quæ genuit Jacobum Avesnensem (41). Godefridus autem frater ejus Henricum comitem Namurcensem, qui caruit liberis (42) et sororem ejus Alithiam (43), quæ nupta Hainoensi comiti Balduino (44), genuit Balduinum, qui duxit (45) Margaretam filiam Theoderici Flandrensis comitis, et genuit filium equivocum sibi ¹³ (46).

VARIÆ LECTIONES.

¹³ *Posthæc* *DA. 2. repetunt nomina sola* Karolus magnus. Ludovicus augustus— Maria abbatissa, prouti edidit *Martene* p. 1432. Quæ omisimus, quippe nullius prorsus pretii.

NOTÆ.

(39) Tertius.

(40) *La Roche, en Ardennes.*

(41) Occisum a. 1192.

(42) Masculis; filias enim habuit duas.

(43) Aliciam seu Adeliciam, Ade.eidem.

(44) Quarto.

(45) A. 1169.

(46) Balduinum VI, natum a. 1171.

APPENDIX ALTERA

MONUMENTA DE BELLO SACRO

IMPERATORIS CONSTANTINOPOLITANI

EPISTOLA

AD ROBERTUM FLANDRIÆ COMITEM ET OMNES CHRISTIANOS

Ut sibi contra paganos opem ferant.

(Anno 1095.)

[*MARTENE Thes. Anecd. 1, 267, ex mss. duobus, uno monasterii S. Albini, altero monasterii S. Ebrulfi.*]

(1) Domino et glorioso Flandrensi comiti ROBERTO et omnibus totius regni principibus, Christianæ fidei amatoribus, tam laicis quam clericis, imperator Constantinopolitanus, salutem et pacem in eodem Domino nostro Jesu Christo, et Patre ejus, ac Spiritu sancto.

O inelytissime comes, et maxime fidei consolator, notificare prudentiæ vestræ volo quantum sanctissimum imperium Christianorum Græcorum angustatur fortiter a Pincinaois (2) et Turcis quotidie, et deprædatur et acquiritur sine intermissione, et fiunt cædes diversæ, et inenarrabiles Christianorum in-

terfectiones et derisiones. Sed quia sunt multa mala, quæ agunt, et, ut diximus, inenarrabilia, de multis dicamus pauca, quæ tamen sunt auditu horribilia, et conturbant etiam ipsum aerem. Nam pueros et juvenes Christianorum circumcidunt super baptisteria Christianorum, et circumcisionis sanguinem in despectum Christi fundunt in eisdem baptisteriis, et desuper eos mingere compellunt, et deinceps in circuitu ecclesiæ eos violenter deducunt, et nomen et fidem sanctæ Trinitatis blasphemare compellunt. Illos vero nolentes ex diversis pœnis affligunt, et ad ultimum eos interficiunt. Nobiles vero matronas ac

(1) Scripta fuisse videtur anno 1095, quo Alexius ad Urbanum II concilium in Placentina civitate celebrantem legationem misit, ipsum, omnesque Christi fideles suppliciter imploravit, ut aliquod auxilium sibi contra paganos pro defensione sanctæ Ecclesiæ con-

ferrent, quam pagani jam in illis partibus deleverant, qui partes illas usque ad muros urbis Constantinopolitanæ civitatis obtinuerant, inquit Bartholdus Constantiensis.

(2) Al., Pincinatis.

earum filias deprædatis invicem succedendo ut animalia adulterando deludunt. Alii vero corrumpendo turpiter virgines statuunt ante facies earum matres, compellentes eas nefarias et luxuriosas decantare cantilenas, donec compleant supra ipsa sua nefaria. Sic enim legimus actum in Dei populo antiquitus, quibus impii Babylonii post diversa delubria deridendo dicebant: *Hymnum cantate nobis de canticis Sion (Psal. cxxxvi, 3)*. Sic et in stupro filiarum matres compellunt nunc cantare cantilenas nefarias, quarum voces non cantum, sed magis, ut credimus, plus resonant planctum, sicut scriptum est in morte innocentium: *Vox in Rama audita est, ploratus et ululatus multus: Rachel plorans filios suos, et noluit consolari quia non sunt (Matth. ii, 18)*. Sed licet matres innocentium, quæ per Rachel figurantur, non valuerint consolari pro morte filiorum, valuerunt tamen consolari pro salute animarum. Istæ tamen nullatenus, quod pejus est, consolari valent, quia et in corporibus et in animabus pereunt. Sed quid adhuc? Veniamus ad deteriora. Totius ætatis et ordinis viros, id est pueros, adolescentes, juvenes, senes, nobiles, servos, et, quod pejus et impudentius est, clericos et monachos, et heu pro dolor! et quod ab initio non dictum neque auditum est, episcopos Sodomitico peccato deludunt, et etiam unum episcopum sub hoc nefario peccato jam crepuerunt. Loca vero sancta innumerabilibus modis contaminant et destruunt, et pejora eis minantur. Et ad hæc quis non plangit? Quis non compatitur? Quis non horret? Quis non orat? Nam pene tota terra ab Jerusalem usque Græciam, et tota Græcia cum suis regionibus superioribus quæ sunt Cappadocia minor, alia major, Phrygia et Bithynia et minor Phrygia, id est Troja, Pontum, Galatia, Libya, Pamphylia, Isauria, Lycia et insulæ principales Chios, et Militina, et multæ aliæ regiones et insulæ, quas non valemus modo enumerare, usque Thracias, ab eis jam invasæ sunt, et fere jam nihil remansit, nisi Constantinopolis, quam ipsi minantur citissime nobis auferre, nisi auxilium Dei et fideium Christianorum Latinorum velociter subvenerit. Nam et Propontidem, qui et Aridus dicitur, et ex Ponto juxta eandem Constantinopolim in mare Magnum decurrit, cum ducentis navibus invaserunt, quas Græci ab eis prædati fabricaverunt, et remigiis, velint nolint, deducunt, et minantur tam per terram quam per eandem Propontidem Constantinopolim, ut diximus, velociter capere. Hæc pauca de innumerabilibus malis, quæ hæc impiissima gens agit diximus et scripsimus tibi, comes Flandrensium, Christianæ fidei amator. Cætera vero ob fastidium legentium dimittamus.

Igitur pro Dei nomine et pro omnium Græcorum Christianorum pietate rogamus, ut quoscunque fideles, Christi bellatores, tam majores quam minores, cum mediocribus in terra tua acquirere poteris ad

A auxilium mei et Græcorum Christianorum, huc deducas, et sicut Galiciam et cætera Occidentarium regna anno præterito a jugo paganorum aliquantum liberaverunt, ita et nunc ob salutem animarum suarum regnum Græcorum liberare tentent, quoniam ego, quamvis imperator, nullum tamen mihi remedium, neque idoneum consilium scio invenire, sed semper a facie Turcorum et Pinemacorum (3) fugio, et tandiu in singula civitate maneo, donec adventum eorum prope sentio. Et melius subjectus esse vestris Latinis cupio quam paganorum delubriis. Ergo antequam capiatur ab eis Constantinopolis, certare totis viribus maxime debetis, ut gloriosam et ineffabilem mercedem in cælo gaudentes recipiatis. Nam melius est ut vos habeatis Constantinopolim quam pagani, quia in ea habentur pretiosissimæ reliquiæ Domini, id est statua ad quam fuit ligatus, flagellum unde fuit flagellatus, chlamys coccinea qua fuit indutus, corona spinea qua fuit coronatus, arundo quam vice sceptri manibus tulit, vestimenta quibus ante crucem spoliatus fuit, pars maxima ligni crucis in qua crucifixus fuit, clavi quibus affixus fuit, lintheamina post resurrectionem in sepulcro inventa, duodecim cophini fragmentorum de quinque panibus et duobus piscibus, caput cum capillis integrum et barba sancti Joannis Baptistæ, reliquiæ vel corpora multorum innocentium, quorumdam prophetarum, et apostolorum, et martyrum, et maxime sancti Stephani protomartyris, et confessorum et virginum, quæ ob nimium incrementum singulariter scribere intermissimus. Quæ tamen omnia prædicta Christiani magis quam pagani habere debent, et munimen magnum erit omnibus Christianis, si hæc omnia habuerint; detrimentum vero et judicium, si perdiderint. Quod si ob hoc certare noluerint, et aurum magis amaverint, in ea plus invenient aurum quam in toto mundo. Nam soli thesauri ecclesiarum Constantino-
C polis in argento, auro, gemmis et lapidibus pretiosis et pannis sericis, id est palliis, sufficere possunt omnibus mundi ecclesiis; quos tamen omnes thesauros inæstimabiliter thesaurus matris ecclesiæ, scilicet Sanctæ Sophiæ, id est Dei sapientiæ, superat, et absque dubio thesauro templi Salomonis eoquequari potest. Quid iterum de infinito nobilium
D thesauro dicam, cum thesaurum negotiatorum rusticorum nemo aestimare possit? Quid invenitur in præteritorum imperatorum thesauris? Pro certo dico non erit lingua quæ illum recitare valeat; quoniam non solum Constantinopolitanorum imperatorum ibi thesaurus habetur, sed etiam omnium antiquorum Romanorum imperatorum thesaurus ibi est translatus, et in palatiis absconditus. Quid amplius dicam? Quod certe patet oculis hominum, nihil est quantum ad illud absconditum. Currite ergo cum tota gente vestra, et omnibus vestris viribus certate, ne talis thesaurus in manibus Turcorum et Pincinatorum cadat, quia cum sint infinita, adhuc LX mil-

(3) Al., Pincinatorum.

lia expectantur quotidie, et timeo ne per illum thesaurum paulatim nostros seducant cupidos milites, quemadmodum Julius Cæsar olim fecit, qui regnum Francorum cupiditate invasit, et quomodo Antichristus capturus totum mundum in fine mundi est

acturus. Agite ergo dum tempus habetis, ne Christianorum regnum, et, quod majus est, Domini perdati sepulcrum, et inde non iudicium, sed mercedem habeatis in cælum. Amen.

PATRIARCHÆ HIEROSOLYMITANI

ET ALIORUM EPISCOPORUM

EPISTOLA AD OCCIDENTALES.

Significant victoriam a paganis reportatam, petuntque novas adversus eos suppetias.

(Anno 1097.)

[MARTEN. *Thesaur. Anecd.*, 1, 271, ex ms. S. Ebrulfi.]

Jerosolymitanus patriarcha, et episcopi, tam quam Latini, universaque militia Domini, Occidentali Ecclesiæ consortium cœlestis Jerusalem, et sui laboris præmii portionem.

Quoniam Ecclesiæ incremento gaudere vos non ignoramus, et sollicitos ad audienda, tam adversa quam prospera, credimus, ampliationis prosperitatem sic notificamus. Innotescat igitur charitati vestræ Deum in xi principalibus civitatibus, et in ducentis castris suæ Ecclesiæ triumphasse, tam in Romania quam in Syria, et nos adhuc habere de loriceis præter vulgus centum millia, amissis tamen multis in primis præliis; sed quid hæc? quid unus in mille? Ubi nos habemus comitem, hostes xi reges; ubi nos turmam, hostes legionem; ubi nos militem, ipsi ducem; ubi peditem, ipsi quoque comitem; ubi nos castrum, ipsi regnum. Nos autem, non confisi multitudine, nec viribus, nec præsumptione aliqua, sed clypeo Christi, et justitia protecti, Georgio et Theodoro, et Demetrio, et beato Basilio, militibus Christi vere nos comitantibus, hostium cuneos securi penetravimus et penetramus, et in quinque generibus bellis campestribus, Deo vincente, vicimus. Sed quid plura? Ex parte Dei et nostra, patriarcha et episcopi, omnisque ordo Domini præcipiendo ora-

mus, materque nostra spiritualis clamat: Venite, filii mei dilectissimi, venite ad me; suscipite coronam ab insurgentibus in me idololatriæ filiis, ab initio mundi vobis prædestinatam. Venite ergo, oramus, militatum in militia Domini, ad eundem locum in quo Dominus militavit, in quo Christus passus est pro vobis, relinquens vobis exemplum, ut sequamini vestigia ejus. Nunquid non Deus innocens pro vobis mortuus est? Moriamur ergo et nos, non pro eo, sed pro nobis, ut moriendo mundo, vivamus Deo. Tanquam non oportet nos mori, nec multum pugnare. Quod enim fuit gravius sustinimus, verum castra civitatesque retinendæ a nobis multum imminuerunt exercitum. Venite ergo, festinate præmio remunerandi. Ecce nostri sanguinis effusione undique viæ; nihil vobiscum afferatis, nisi quæ pertinent usque ad nos. Viri tantum veniant, feminae adhuc dimittantur. De domo in qua duo sunt, unus veniat expeditior ad bellum, et maxime qui vota fecerunt; nisi veniant, et vota persolvant, excommunicamus, et a communionem eos Ecclesiæ removemus. Patriarcha, et apostolicus, et episcopi, et vos idem facite, quod nec apud vos sepulturam habeant, nisi certam remanendi causam habeant. Valet.

ANSELMUS DE RIBODIMONTE

EPISTOLA

AD MANASSEM ARCHIEPISCOPUM REMENSEM

De expeditione Hierosolymitana.

MONITUM.

(*Histoire littéraire de la France*, VIII, 496).

Anselme, comte de Ribemont et seigneur de plusieurs autres terres, déjà connu par ses pieuses libéralités envers les églises, et par sa valeur extraordinaire à la guerre sainte, mérite encore de l'être entre les écri-